

فشرده‌سازی اطلاعات

۰۱-۰۰۲-۱۰-۱۴۰

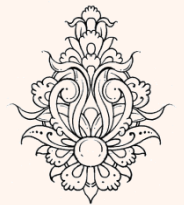
بخش نخست

دانشگاه شهید بهشتی
پژوهشکده‌ی فضای مجازی
زمستان ۱۴۰۱
احمد محمودی ازناوه

فهرست مطالب

- انواع فشرده‌سازی
- اندازه‌گیری اطلاعات
- - مفهوم آنتروپی
- نیازمندی‌های یک کدگذار
- نامساوی Kraft-McMillan
- کدهای پیشوندی
- کدگذاری Shannon-Fano
- کدگذاری Huffman
- کدگذاری Unary
- کدگذاری Golomb
- کدگذاری محاسباتی

انواع فشرده‌سازی

فشرده‌سازی

entropy coding
noiseless coding
mathematically
Lossless

بی‌اتلاف

با‌اتلاف

Lossy

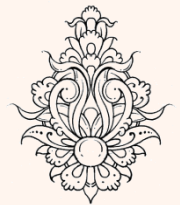
داده‌ی فشرده‌شده پس از
بازیابی کاملاً با داده‌ی اصلی
یکسان است.

داده‌ی فشرده‌شده پس از
بازیابی با داده‌ی اصلی یکسان
نیست!

فشرده‌سازی متن
تصاویر پزشکی-تصاویر نظامی

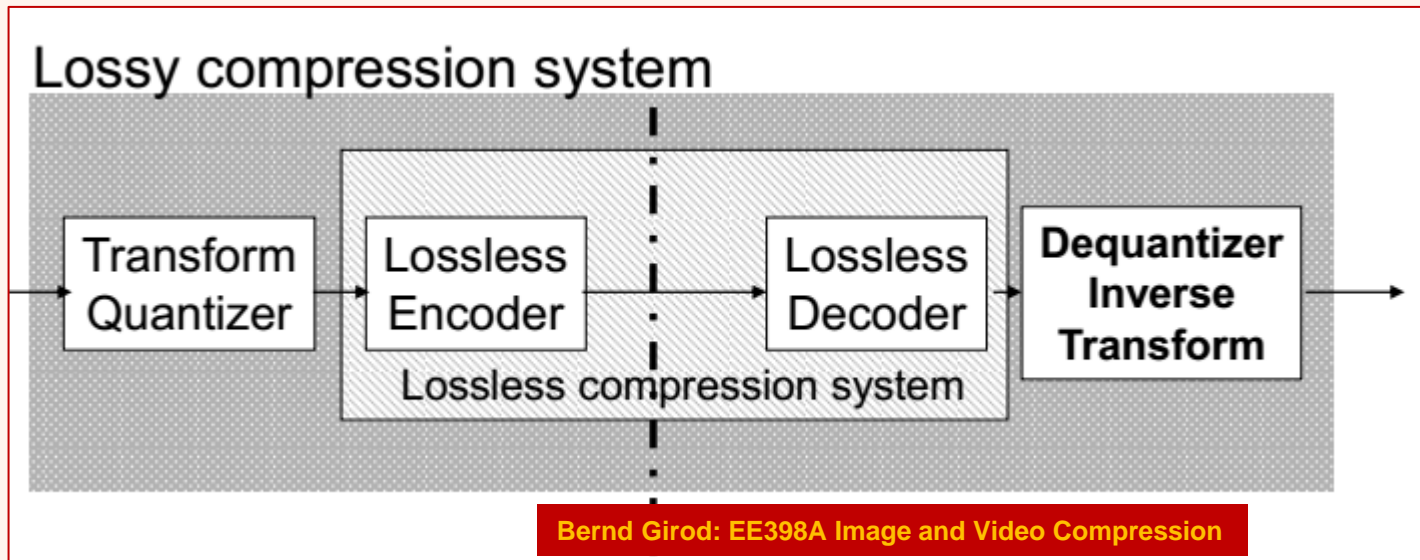
نرخ فشرده‌گی بالا

در این میان روش‌های *near lossless* و یا *visually lossless* هم مطرح می‌شوند.

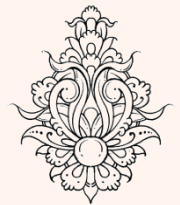

فشرده‌سازی بی‌اتلاف

- تقریباً در بطن همه‌ی سیستم‌های فشرده‌سازی «**بی‌اتلاف**» یک سیستم «**بی‌اتلاف**» قرار دارد:

- از این رو ابتدا به بررسی سیستم‌های «فشرده‌سازی بی‌اتلاف» می‌پردازیم.

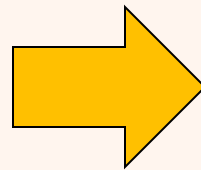
اندازه‌گیری اطلاعات

- اگر تعدادی نماد در دست باشد، به وسیله‌ی رابطه‌ی **Shannon** کمینه‌ی تعداد بیت‌ها برای ارسال نمادهای مورد نظر محاسبه می‌گردد.

- اگر M تعداد نمادها باشد:

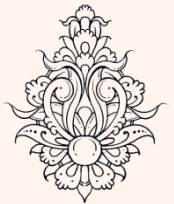
$$Ent = -\sum_{i=1}^M \rho_i \log_2^{\rho_i} \quad 0 \leq \rho_i \leq 1$$

Average Numbit = Ent

$$0 \leq Ent \leq \log_2^M$$

- اگر داشته باشیم: **AAAAABBCDE**

$$A = 0.5 \quad B = 0.2 \quad C = 0.1 \quad D = 0.1 \quad E = 0.1$$

$$Ent = -[(0.5 \log_2^{0.5} + 0.2 \log_2^{0.2} + (0.1 \log_2^{0.1}) \times 3)]$$

$$Ent = -[-0.5 + (-0.46438) + (-0.9965)]$$

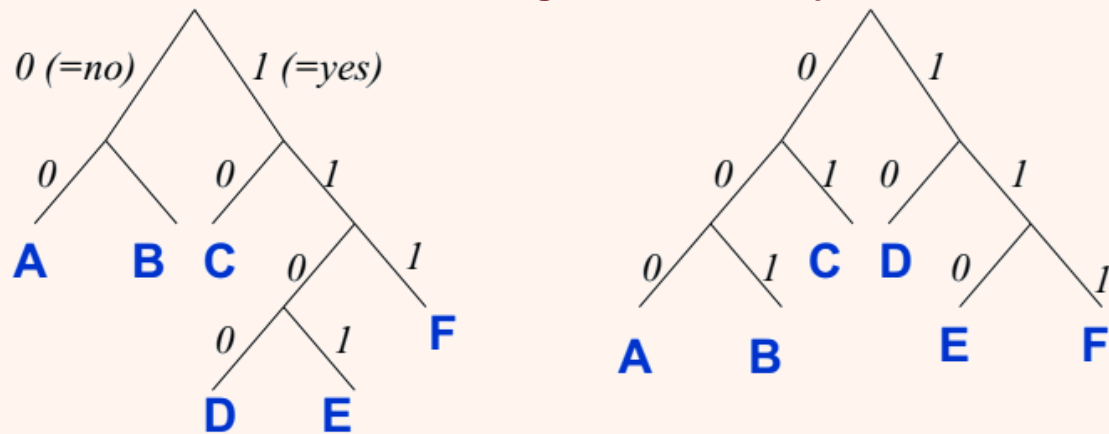
$$Ent = -[-1.9] = 1.9$$

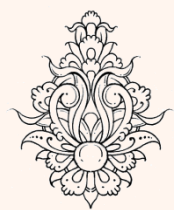
یک مثال ساده

- یک مسابقه‌ی «بیست سوالی» را در نظر بگیرید:
- یک خروجی از یک مجموعه‌ی محدود در نظر گرفته می‌شود: $\{A, B, C, D, E, F\}$
- کدام استراتژی برای رسیدن به پاسخ بهتر است؟

Bernd Girod: EE398A Image and Video Compression

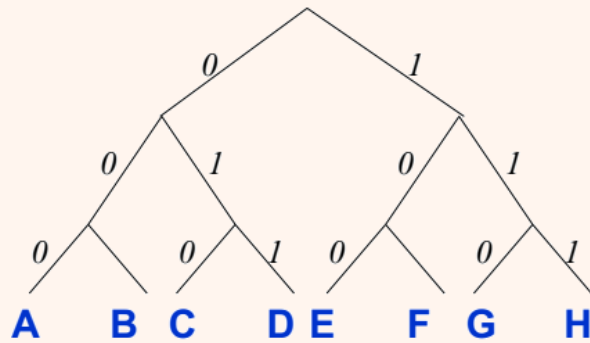
نمونه‌ی انتخاب با یک رشته بیتی قابل نمایش است.

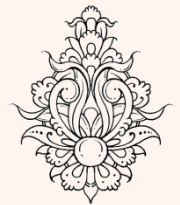
نمایش با طول ثابت

طول متوسط این رشته‌ی **بیتی** توصیف‌کننده برای M نماد:

$$l_{av} = \log_2 M$$

در صورتی که احتمال وقوع هر نماد $1/M$ باشد، این شیوه‌ی کدگذاری بهینه است.

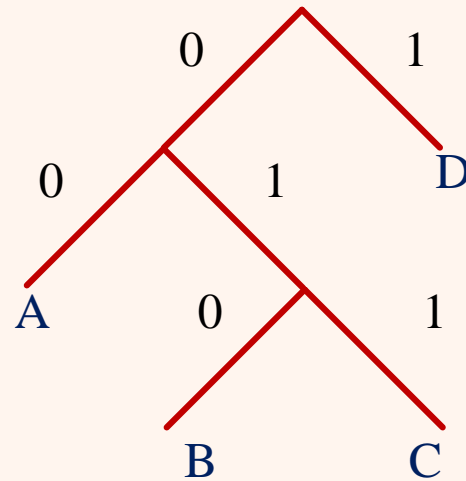

نمایش با طول متغیر

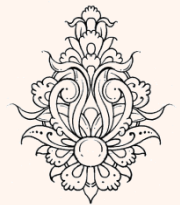
- در صورتی که احتمال انتخاب نمادها یکسان نباشد:

Binary Code Trees

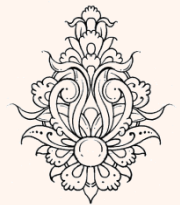
- **بهتر است** نمادهایی که احتمال رخداد بالاتری دارند، با رشته‌ی کوتاه‌تری توصیف شوند و بالعکس

کدهای با طول متغیر

- با افزودن یک بیت، میزان اطلاعات قابل نمایش دو برابر می‌شود (رابطه‌ی نمایی).
- اگر میزان اطلاعات یک متغیر تصادفی دو برابر شود (احتمال وقوع نصف شود)، به یک بیت بیشتر برای نمایش احتیاج دارد (رابطه‌ی لگاریتمی).
- در این حالت تعداد **بیت** برای نمایش یک نماد با احتمال وقوع p :

$$\log_2 \left(\frac{1}{p} \right)$$

آنتروپی یک متغیر تصادفی

- فرض کنیم یک متغیر تصادفی شامل تعداد محدودی الفبا باشد:

$$A_x = \{\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_{M-1}\}$$

$$f_X(x) = P(X = x); PMF$$

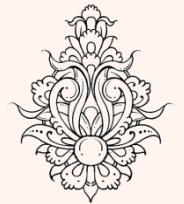
- اطلاعات متناسب با $X=x$

$$h_X(x) = -\log_2 f_X(x)$$

- آنتروپی، مقدار متوسط (امید ریاضی) اطلاعات نمادهاست:

$$H(X) = E[h_X(X)] = -\sum_{x \in A_x} f_X(x) \log_2 f_X(x)$$

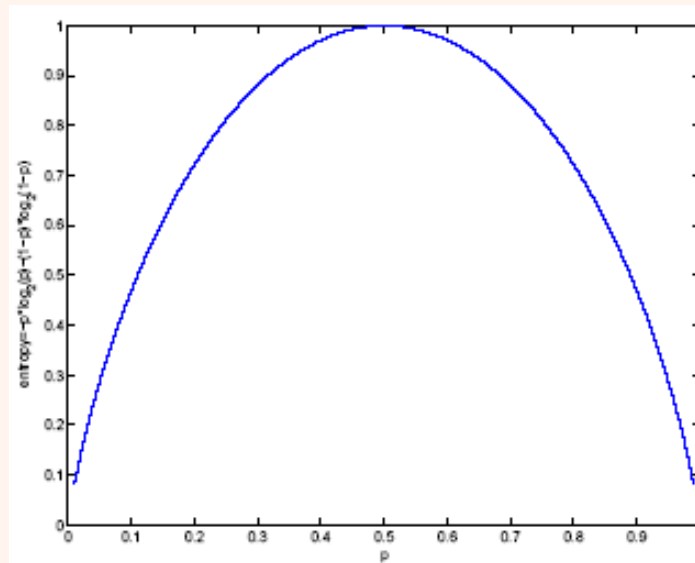
واحد اندازه گیری: بیت

آنتروپی برای دو دسته

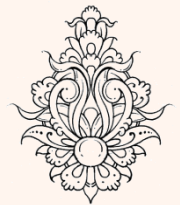
– آنتروپی اطلاعات: مقدار اتفاقی تا چه حد تصادفی است.

$$H(X) = -p \log_2 p - (1-p) \log_2 (1-p)$$

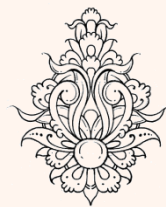

$$\rho = R - H(X) \geq 0; \quad R: \text{average length code}$$

میزان افزونگی

- با توجه به اینکه اطلاعات موجود یا نمادهای تولید شده در یک پیام دارای احتمال وقوع یکسان نیستند، می‌توان اطلاعات با احتمال وقوع کمتر را با تعداد بیت بیشتر و اطلاعات با احتمال وقوع بیشتر را با تعداد بیت کمتر **کد** کرد.

- مجموعه نمادهایی (حروف) که باید ذخیره (ارسال) شوند، «الفبا» نامیده می‌شود.

Alphabet

Letter

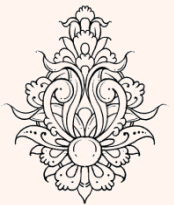
- به رشته‌ی بی‌تی که به هر «نماد» (حرف) نسبت داده می‌شود، «کلمه کد» یا «کدواژه» گفته می‌شود.

Code word

- هر کلمه کد دارای معنی واحد می باشد و طبق یک قاعده خاص با یک کد متناظر می باشد.

Code

- به مجموعه‌ی «کدواژه‌ها»، «کد» گفته می‌شود.
- به فرآیند انتساب «کدواژه‌ها» به حروف الفبا «کدگذاری» گفته می‌شود.

نیازمندی‌های یک کدگذار

- یک کد خوب باید شرایط زیر را داشته باشد:

Non-singular

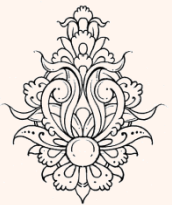
کد اختصاص یافته به هر نماد یکتا باشد.

Uniquely decodable

دنبالهی نمادهای کد شده با هر ترتیبی قابل کدگشایی باشد.

Instantaneously decodable

دنبالهی نمادهای کد شده دریافت شده بدون توجه به مابقی داده‌ها (هنوز دیده نشده) قابل کدگشایی باشد.

مثال ۱

کدگذاری نمادها

α_i	Code word
α_0	0
α_1	01
α_2	10
α_3	11

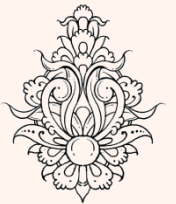
$\alpha_0, \alpha_2, \alpha_3, \alpha_0, \alpha_1$

0 10 11 0 0 1

$\alpha_1, \alpha_0, \alpha_3, \alpha_0, \alpha_1$

01 0 11 0 0 1

کدگذاری به صورت یکتا ممکن نیست!

مثال ۲

α_i	$p(\alpha_i)$	Code A	Code B	Code C	Code D	Code E
α_0	0.5	0	0	0	00	0
α_1	0.25	10	01	01	01	10
α_2	0.125	11	010	011	10	110
α_3	0.125	11	011	111	110	111
l_{av}		1.5	1.75	1.75	2.125	1.75
non-singular						
uniquely decodable						
instantaneously decodable						

تمرین

کد یک

α_i	Code word
α_0	0
α_1	10
α_2	110
α_3	111

کد دو

α_i	Code word
α_0	0
α_1	01
α_2	100
α_3	011

با توجه به کدهای فوق رشته‌ی بیتی زیر را کدگشایی کنید.

0 0 1 1 0 1 0 1 1 0 1 0 0

کد یک

0|0|1|1|0|1|0|1|1|0|1|0|0

$\alpha_0 \alpha_0 \alpha_2 \alpha_1 \alpha_2 \alpha_1 \alpha_0$

کد دو

0|0|1|1|0|1|0|1|1|0|1|0|0

$\alpha_0 \alpha_3 \alpha_1 \alpha_3 \alpha_0 \alpha_2$

به صورت یکتا کدگشایی نمی‌شود

$\alpha_0 \alpha_3 \alpha_1 \alpha_3 \alpha_1 \alpha_0 \alpha_0$

در صورتی که یک کلمه کد پیشوند دیگری باشد، به پسوند کلمه کد دو

Dangling Suffix

«پسوند معلق» می‌گویند.

شیوهی تشخیص قابلیت کدگشایی

Sardinas-Patterson algorithm(1953)

- یک لیست از کلمه کدها ایجاد کنید.
- کلمه کدها را دوبه دو بررسی کنید که آیا یکی پیشوند دیگری است؟
- در این صورت، پسوند معلق را به لیست بیفزایید(چنانچه پیش از این اضافه نکرده باشید).

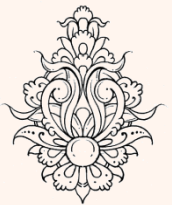
- این فرآیند را تا زمانی ادامه دهید که:

- به یک پسوند معلق برسید که کلمه کد باشد.

قابل کدگشایی نیست.

- پسوند معلق دیگری نباشد.

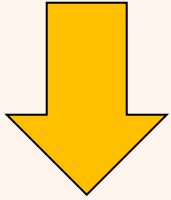
به صورت یکتا قابل کدگشایی است.

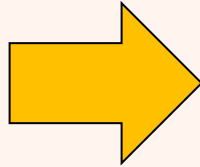
Sardinas, A. A. and G. W. Patterson (1953). A necessary and sufficient condition for unique decomposition of coded messages. PROCEEDINGS OF THE INSTITUTE OF RADIO ENGINEERS.

مثال

{0, 01, 11}

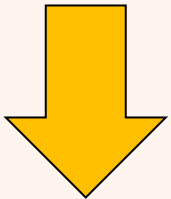

{0, 01, 11, 1}

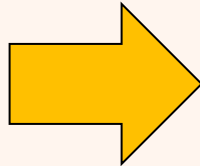

قابل کدگشایی به صورت یکتاست

{0, 01, 10}

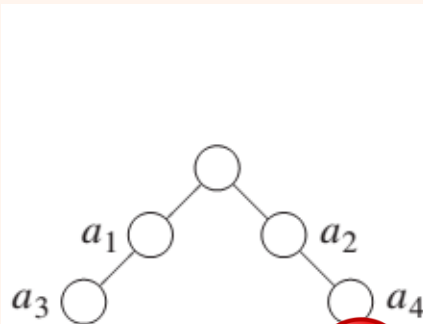
{0, 01, 10, 1}

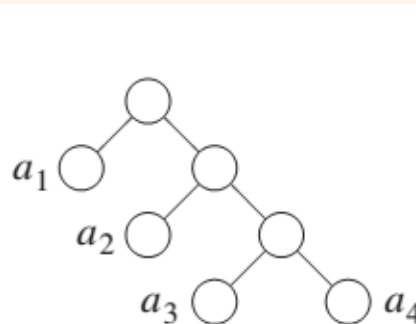
پسوند معلق یک کلمه کد است، در نتیجه قابل کدگشایی نیست.

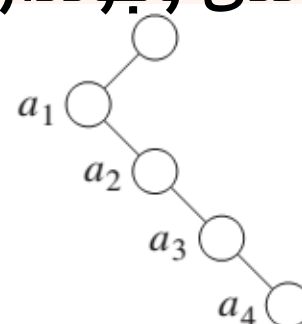
- به کدی که هیچ کلمه کدی از آن پیشوند نباشد، «کد پیشوندی» می‌گویند.
- با توجه نمونه‌ی تشخیص قابلیت کدگشایی، چنین کدی همواره قابل کدگشایی خواهد بود.
- به ازای هر کد پیشوندی یک درخت دودویی می‌توان رسم کرد که به هر برگ یک کلمه کد نسبت داده شده است.
- پیشوندی بودن کد باعث ایجاد هیچ محدودیتی نمی‌شود. ثابت می‌شود به ازای هر کد قابل کدگشایی، یک کد پیشوندی وجود دارد.

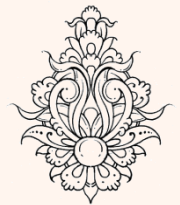
Code 2

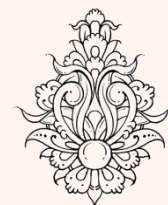
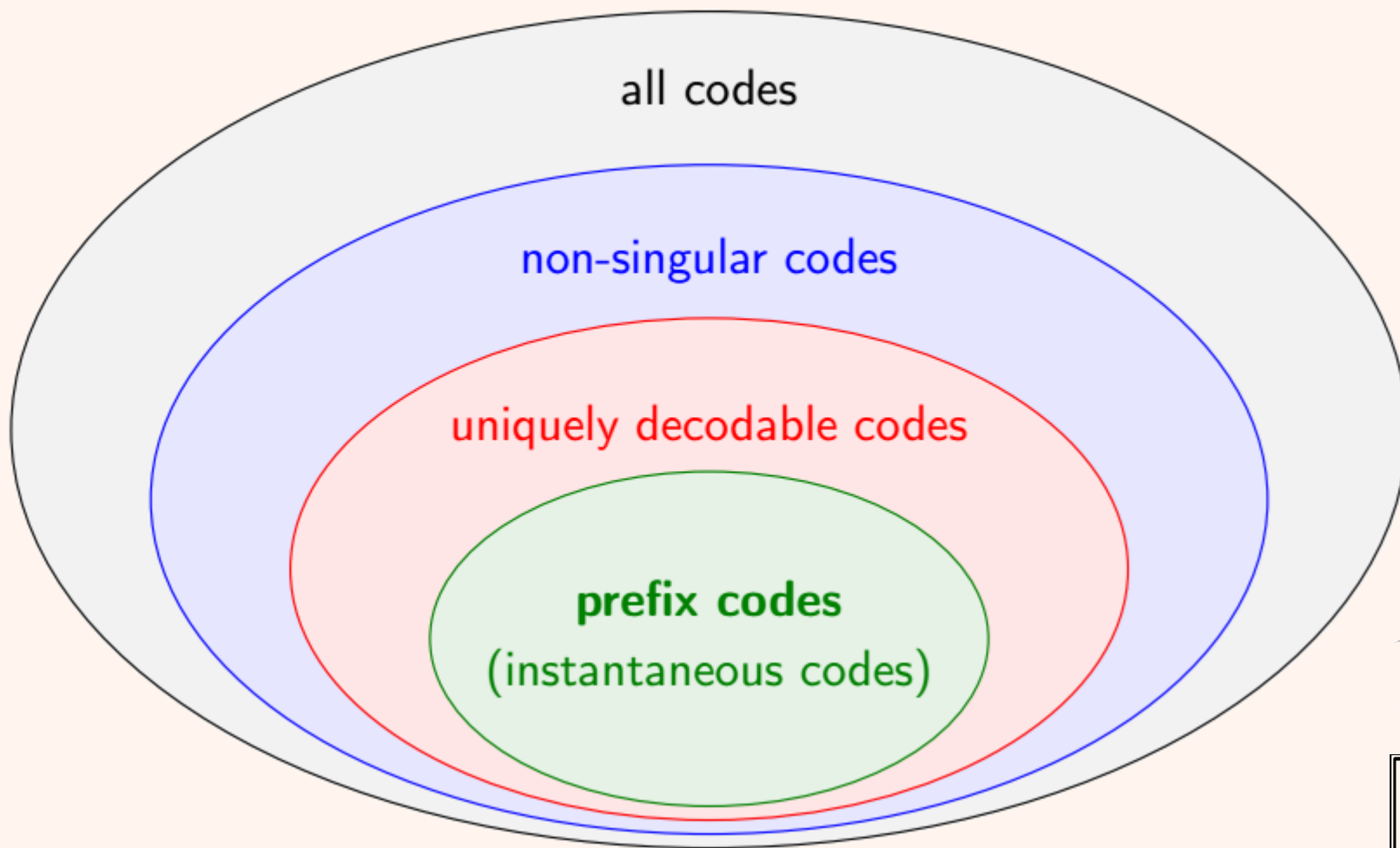

Code 3

Code 4

Kraft-McMillan inequality

- شرط **لازمه** برای این که یک کد به صورت یکتا قابل کدگشایی باشد:

$$\sum_{i=0}^{M-1} 2^{-l(\alpha_i)} \leq 1$$

اثبات در (2017) Sayood, K. آمده است.

قضیه ۱

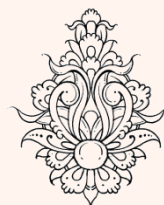
- چنانچه یک کد قابل کدگشایی باشد (در شرایط فوق صدق کند)، یک کد پیشوندی با کلمه کد با اندازه‌های مورد نظر وجود خواهد داشت.

قضیه ۲

$$l_0 \leq l_1 \leq \dots \leq l_{M-1}$$

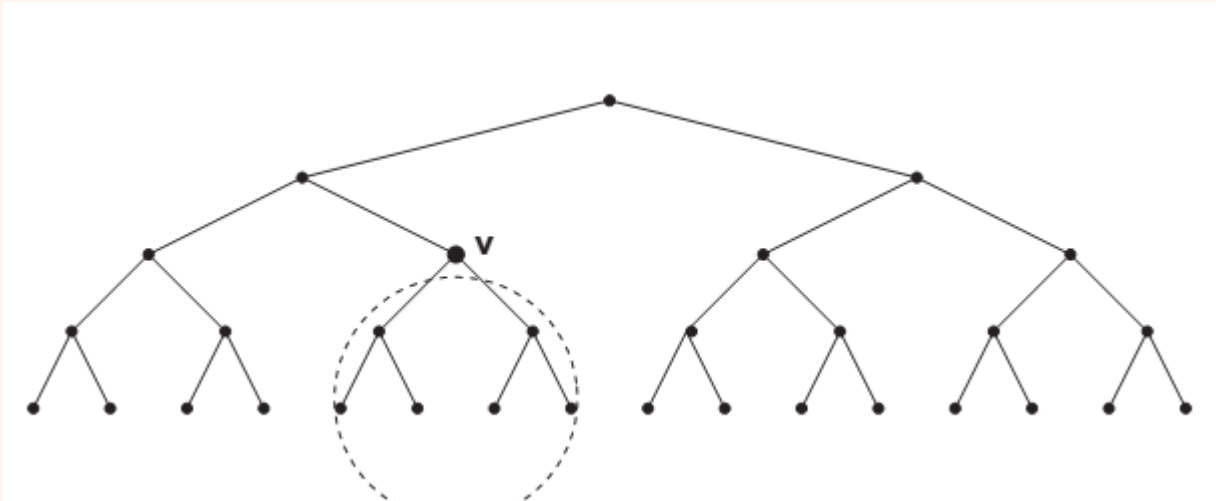
اندازه‌ی کلمه کدها

$$\sum_{i=0}^{M-1} 2^{-l_i} \leq 1$$

یک درخت دودویی کامل با عمق l ایجاد می‌کنیم:

$$l = \max \{l_0, l_1, \dots, l_{M-1}\}$$

در صورت حذف یک زیردرخت از عمق k ، 2^{l-k} گرهی برگ حذف می‌شوند.

مجموع برگ‌هایی که برای تشکیل کد باید حذف شوند:

$$\sum_{i=0}^{M-1} 2^{l-l_i} = 2^l \sum_{i=0}^{M-1} 2^{-l_i} \leq 2^l$$

ژانسیکا

در نتیجه تعداد گره‌های برگ برای سافت پنین کدی کفایت می‌کند ✨

Shannon–Fano coding

- در این شیوه بر اساس احتمال وقوع نمادها پس از مرتب کردن به دو دسته‌ی تقریباً با احتمال مساوی تقسیم می‌شوند.
- به یک دسته بیت صفر و به دسته‌ی دیگر بیت یک اختصاص می‌یابد.
- این تقسیم‌بندی به همین شیوه ادامه می‌یابد.
- این شیوه‌ی کدگذاری **بهینه** نیست.

a_i	$p(a_i)$	1	2	3	4	Code	
a_1	0.36	0	00			00	
a_2	0.18		01			01	
a_3	0.18	1	10			10	
a_4	0.12		11	110		110	
a_5	0.09			111	1110		1110
a_6	0.07				1111		1111

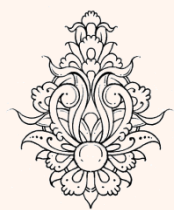
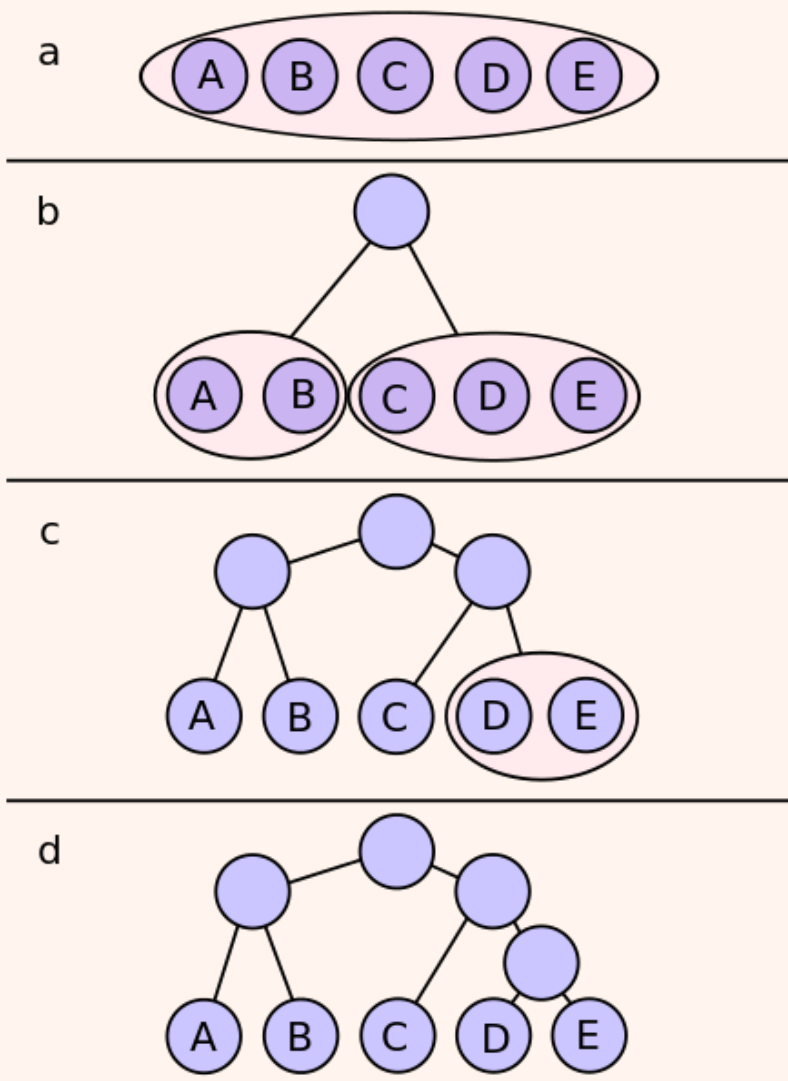
Fano, R. M. (1949). The transmission of information, Massachusetts Institute of Technology, Research Laboratory of Electronics Cambridge, Mass, USA.

wikipedia

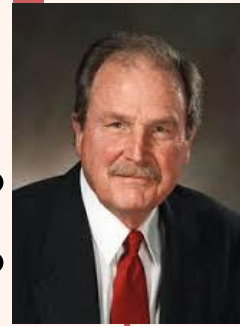

Shannon–Fano coding

• در این شیوه (بر خلاف روش Huffman) درخت از سمت ریشه رشد می‌کند.

کدگذاری Huffman

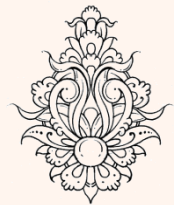
- در سال ۱۹۵۲ توسط David Huffman مطرح شد.
- این شیوه prefix است و متوسط طول کد در آن بهینه است.
- در این شیوه ابتدا اصولی برای کدهای بهینه مطرح و سپس بر اساس آن شیوهی کدگذاری به دست می‌آید:

- کد اختصاص یافته به هر نماد یکتاست.
- اطلاعات با احتمال وقوع کمتر را با تعداد بیت بیشتر و اطلاعات با احتمال وقوع بیشتر را با تعداد بیت کمتر کد شوند.
- دنباله‌ی نمادهای کد شده دریافت شده بدون توجه به مابقی داده‌ها (هنوز دیده نشده) قابل کدگذاری باشد.
- دو نماد با کمترین احتمال با طول یکسان کد می‌شوند.
- کلمه کدهای دو نماد با کمترین احتمال تنها در بیت آخر متفاوت هستند.

$$P(1) \geq P(2) \geq \dots \geq P(N-1) \geq P(N)$$

$$L(1) \leq L(2) \leq \dots \leq L(N-1) = L(N)$$

"A Method for the Construction of Minimum-Redundancy Codes"

مثال

Letter	Probability	Codeword
a_2	0.4	$c(a_2)$
a_1	0.2	$c(a_1)$
a_3	0.2	$c(a_3)$
a_4	0.1	$c(a_4)$
a_5	0.1	$c(a_5)$

- دو نماد a_5 و a_4 کمترین احتمال وقوع را دارند، پس تنها در یک بیت اختلاف خواهند داشت:

$$c(a_4) = \alpha_1 * 0$$

$$c(a_5) = \alpha_1 * 1$$

Letter	Probability	Codeword
a_2	0.4	$c(a_2)$
a_1	0.2	$c(a_1)$
a_3	0.2	$c(a_3)$
a'_4	0.2	α_1

- به همین ترتیب خواهیم داشت:

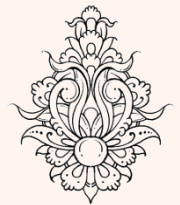
$$c(a_3) = \alpha_2 * 0$$

$$c(a'_4) = \alpha_2 * 1$$

$$\alpha_1 = \alpha_2 * 1$$

$$c(a_4) = \alpha_2 * 10$$

$$c(a_5) = \alpha_2 * 11$$

مثال

Letter	Probability	Codeword
a_2	0.4	$c(a_2)$
a'_3	0.4	α_2
a_1	0.2	$c(a_1)$

$$c(a'_3) = \alpha_3 * 0$$

$$c(a_1) = \alpha_3 * 1$$

$$c(a_3) = \alpha_3 * 00$$

$$c(a_4) = \alpha_3 * 010$$

$$c(a_5) = \alpha_3 * 011$$

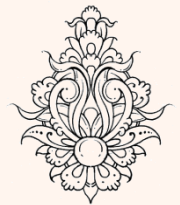
Letter	Probability	Codeword
a''_3	0.6	α_3
a_2	0.4	$c(a_2)$

$$c(a''_3) = 0$$

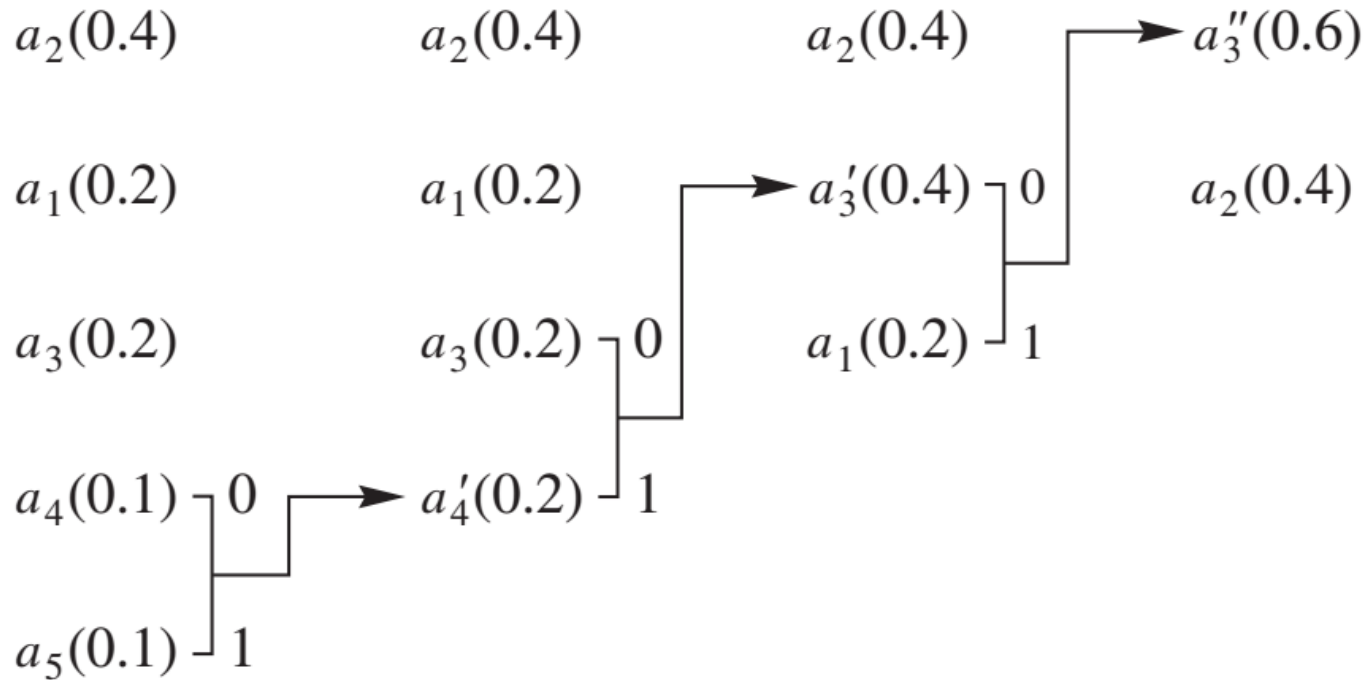
$$c(a_2) = 1$$

$$\alpha_2 = \alpha_3 * 0$$

Letter	Probability	Codeword
a_2	0.4	1
a_1	0.2	01
a_3	0.2	000
a_4	0.1	0010
a_5	0.1	0011

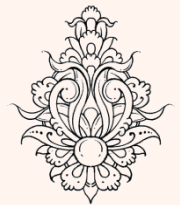

مثال (ادامه...)

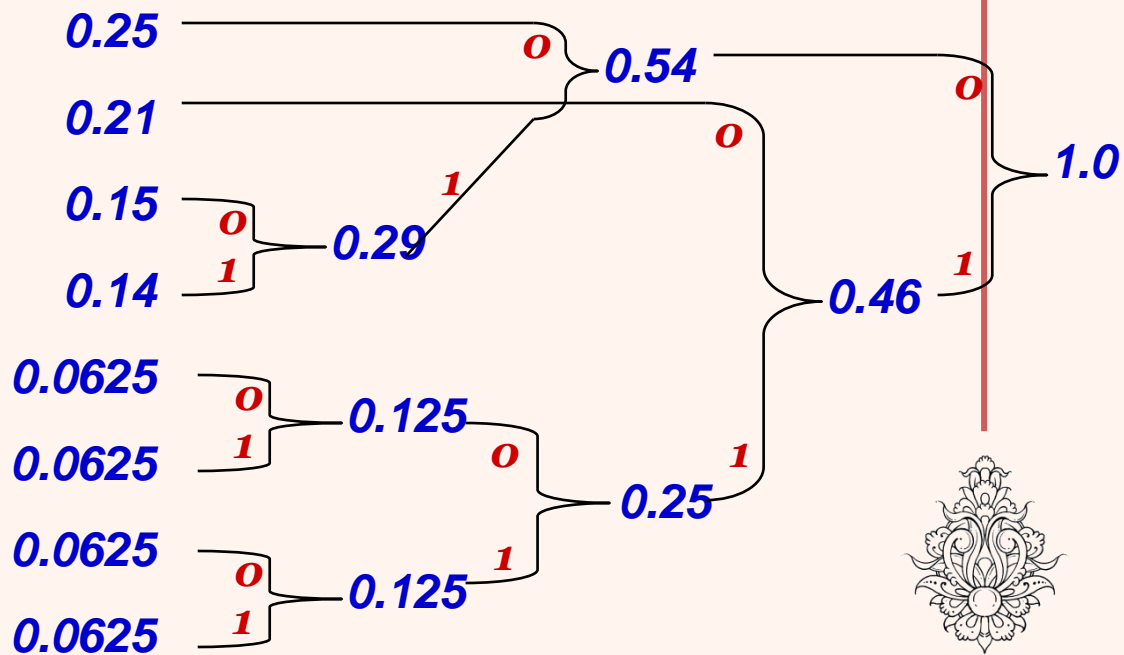
$$l = .4 \times 1 + .2 \times 2 + .2 \times 3 + .1 \times 4 + .1 \times 4 = 2.2 \text{ bits/symbol}$$

the redundancy is 0.078 bits/symbol.

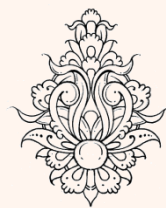
مثال ۲

000	00	S0
001	10	S1
010	010	S2
011	011	S3
100	1100	S4
101	1101	S5
110	1110	S6
111	1111	S7

Binary Huffman

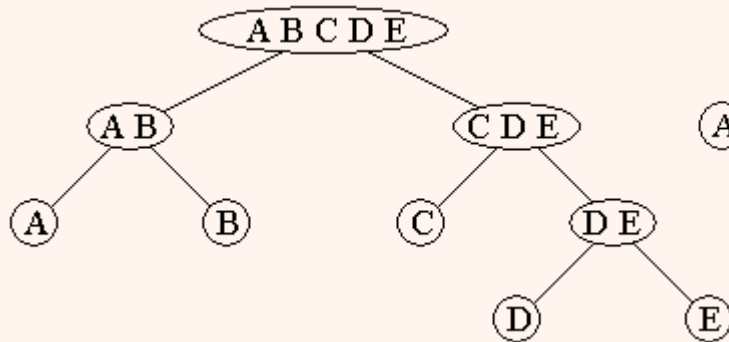
(trace from root)

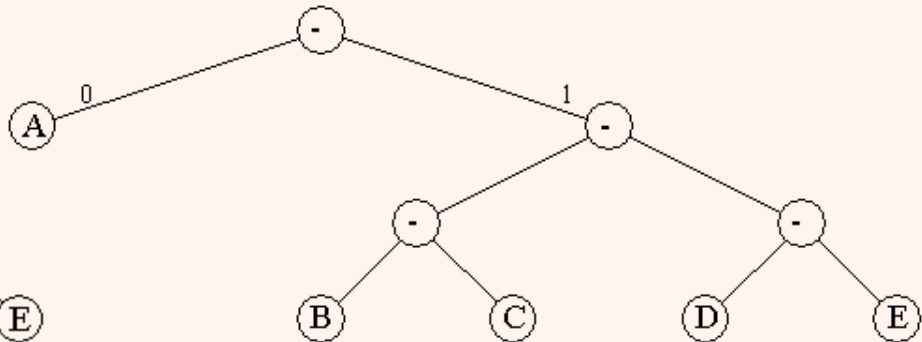
تمرین

- جدول نمادهای زیر را به دو روش Huffman و Shannon-Fano کد کنید.

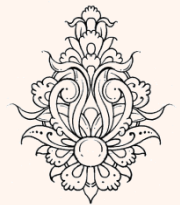
α_i	frequency
A	24
B	12
C	10
D	8
E	8

Shannon-Fano

Huffman

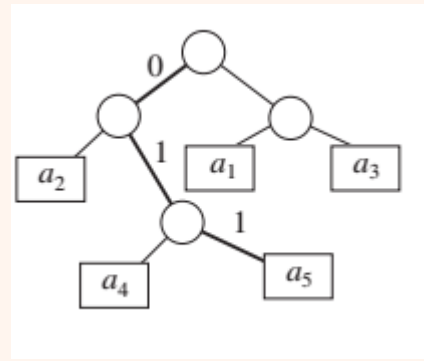
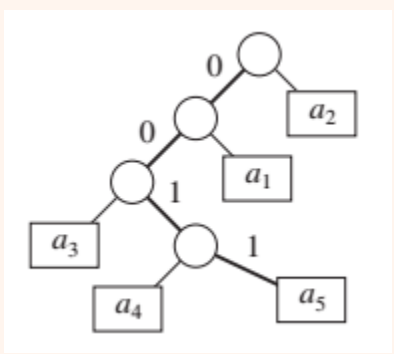
Minimum Variance Huffman Codes

Letter	Probability	Codeword
a_2	0.4	$c(a_2)$
a_1	0.2	$c(a_1)$
a_3	0.2	$c(a_3)$
a'_4	0.2	α_1

Letter	Probability	Codeword
a_2	0.4	$c(a_2)$
a'_4	0.2	α_1
a_1	0.2	$c(a_1)$
a_3	0.2	$c(a_3)$

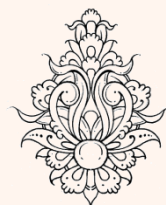
Letter	Probability	Codeword
a_2	0.4	1
a_1	0.2	01
a_3	0.2	000
a_4	0.1	0010
a_5	0.1	0011

Letter	Probability	Codeword
a_1	0.2	10
a_2	0.4	00
a_3	0.2	11
a_4	0.1	010
a_5	0.1	011

Minimum Variance Huffman Codes

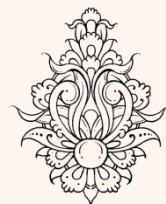
- با **تخیر در ترتیب** اجرای الگوریتم Huffman کدهای متفاوتی به دست می‌آید، بسته به این که نمادها در هر مرحله چگونه مرتب شوند.
- هرچند متوسط نرخ بیت در دو حالت با هم تفاوتی ندارد، اما واریانس طول کلمه کدها متفاوت خواهد بود.
- در بیشتر کاربردها با وجود این که می‌توان از کدهای با طول متخیر استفاده کرد، ولی پهنای باند ثابت است.
- به عنوان مثال در صورتی که ما قصد داشته باشیم ۱۰,۰۰۰ نماد در ثانیه ارسال کنیم و پهنای باند ۲۲,۰۰۰ bps باشد، امکان ارسال بیش از ۲۲,۰۰۰ بیت بر ثانیه وجود نخواهد داشت.

Minimum Variance Huffman Codes

- چنانچه در یک بازه‌ی کوتاه دو نماد a_4 و a_5 پیوسته ارسال شود:
- برای کد اول، داده‌ی ارسالی محدود $40,000\text{bps}$ خواهد بود (۱۸۰۰۰ بیت باید بافر شوند).
- برای کد دوم، داده‌ی ارسالی محدود $30,000\text{bps}$ خواهد بود (۸۰۰۰ بیت باید بافر شوند).
- در صورتی که به جای این دو نماد از α_2 استفاده شود، داده‌ی ارسالی در کد اول نرخ $10,000$ بیت بر ثانیه خواهد داشت.
- در تمامی این حالات گیرنده انتظار دریافت $22,000$ بیت بر ثانیه را خواهد داشت.

برای به دست آوردن کد Huffman با کمترین واریانس، حرف ترکیبی در مرتب‌سازی بالاتر از حروف تکی با احتمال یکسان قرار می‌گیرند.

- در صورتی که خصوصیات آماری داده در حال تغییر باشد، برای کدگذاری، هر بار کلمه کدها باید محاسبه شده و همراه با داده‌ها

ارسال (ذخیره) گردد:

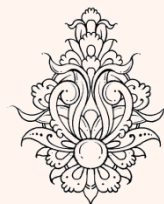
letter	probability	codeword
a_2	0.4	1
a_1	0.2	01
a_3	0.2	000
a_4	0.1	0010
a_5	0.1	0011

- مثال:

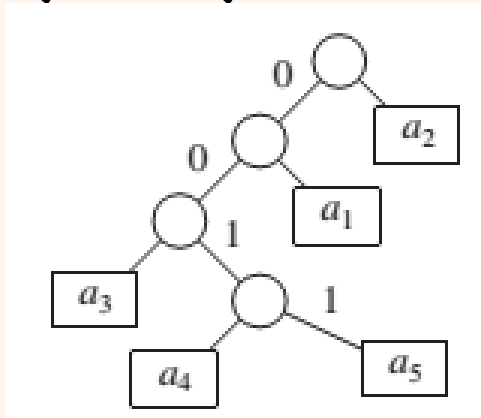
- به عنوان مثال کلمه کدها به ترتیب الفبایی مرتب شده و ارسال شوند.

[2, 01, 1, 1, 3, 000, 4, 0010, 4, 0011]

- هرچند چنین کاری برای الفبای کوچک شدنی است، اما در صورتی که تعداد نمادها افزایش یابد، حتی ممکن است اثر فشرده‌سازی را خنثی کند.

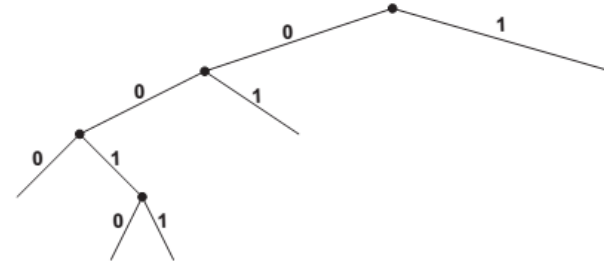
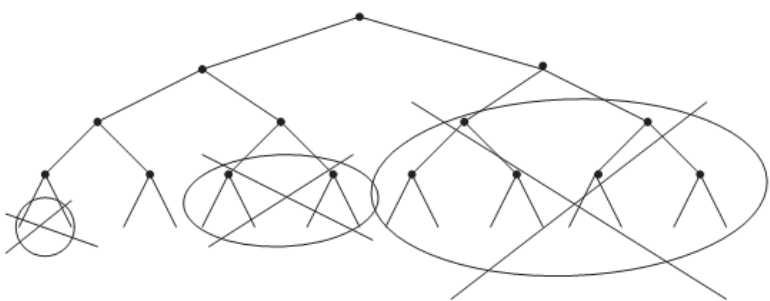

- با توجه به ساختار درخت‌های Huffman می‌توان با در اختیار داشتن طول کلمه گدها درخت را بازسازی کرد:

3, 4, 4, 2, 1

fully populated tree

با دانستن طول کلمه گدها می‌توان کد Huffman را بازتولید کرد.

Canonical Huffman Codes

• برای چیرگی بر این مشکل نوعی خاصی از کدگذاری پیشنهاد می‌شود:

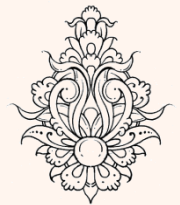
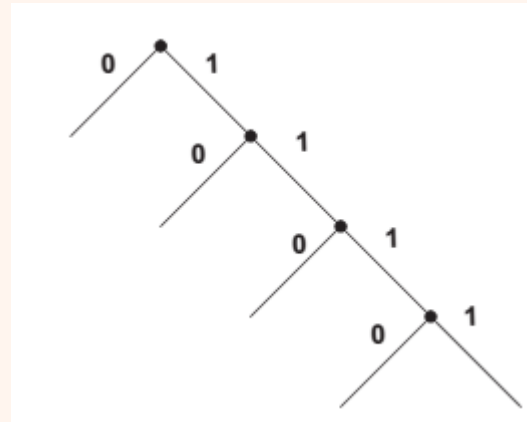
– نمادها به ترتیب الفبایی مرتب شوند.

– کلمه کدهای کوتاه‌تر، پیش از کلمه کدهای بلند در

ساختار درخت قرار گیرند.

$\{2, 1, 3, 4, 4\}$

letter	probability	codeword
a_2	0.4	0
a_1	0.2	10
a_3	0.2	110
a_4	0.1	1110
a_5	0.1	1111

افزونی کدگذاری Huffman

$$\rho = R - H(X) \geq 0; \quad R: \text{average code length}$$

افزونی کد Huffman همیشه کمتر از یک بیت به ازای هر نماد است:

$$0 \leq \rho < 1$$

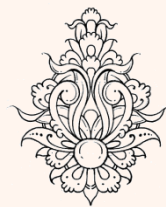
به عبارت دیگر

$$H(X) \leq R < H(X) + 1$$

نامساوی سمت چپ که
بر اساس رابطه‌ی
Shannon برقرار است.

نامساوی سمت راست:

$$R = \sum_{i=1}^M \rho_i \lceil -\log_2^{\rho_i} \rceil < \sum_{i=1}^M \rho_i (1 - \log_2^{\rho_i}) = H(X) + 1$$

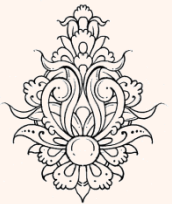

سایر شیوه‌های کدگذاری

- کدگذاری Huffman منجر به متوسط نرخ بیت کمینه می‌شود، اما در مورد حداکثر طول کلمه کد هیچ محدودیتی ندارد.

- در برخی کاربردها به دلیل جلوگیری از پیچیدگی سخت‌افزار و یا محدودیت طول ثبات‌ها نوعی از کدگذاری مطرح می‌شود که هرچند بهینه نیست، اما طول کلمه کدها دارای محدودیت است.

Length- Limited Huffman Codes

سایر شیوه‌های کدگذاری (ادامه...)

- در شرایطی که الفبای کوچکی داشته باشیم و احتمال وقوع نمادها متوازن نباشد، کد Huffman از کارایی کمتری برخوردار خواهد بود:

$$A = \{a_1, a_2, a_3\}$$

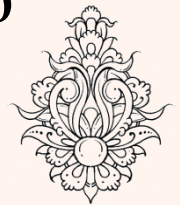
$$p(a_1) = 0.8 \quad p(a_2) = 0.02 \quad p(a_3) = 0.18$$

$$Ent = 0.816$$

Letter	Codeword
a_1	0
a_2	11
a_3	10

$$l_{av} = 1.2 \text{ bits/symbol}$$

نرخ بیت ۴۷٪ بیش از آنتروپی است

سایر شیوه‌های کدگذاری (ادامه...)

- در چنین شرایطی پیشنهاد می‌شود به جای کد کردن نمادها، مجموعه‌ای از نمادها را کد کنیم.

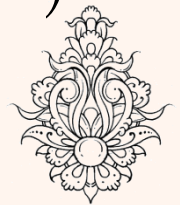
$$\mathcal{A}^{(n)} = \overbrace{\{a_1 a_1 \dots a_1, a_1 a_1 \dots a_2, \dots, a_1 a_1 \dots a_m, a_1 a_1 \dots a_2 a_1, \dots, a_m a_m \dots a_m\}}^{n \text{ times}}$$

Letter	Probability	Code
$a_1 a_1$	0.64	0
$a_1 a_2$	0.016	10101
$a_1 a_3$	0.144	11
$a_2 a_1$	0.016	101000
$a_2 a_2$	0.0004	10100101
$a_2 a_3$	0.0036	1010011
$a_3 a_1$	0.1440	100
$a_3 a_2$	0.0036	10100100
$a_3 a_3$	0.0324	1011

$$H(X) \leq R < H(X) + \frac{1}{n}$$

$$H(X^{(n)}) \leq R^{(n)} < H(X^{(n)}) + 1$$

$$R = \frac{1}{n} R^{(n)}$$

$$l_{av} = 1.7228 \text{ bits/digram} = 0.8614 \text{ bits/symbols}$$

افزایش اندازه‌ی الفبا می‌تواند منجر به ناکارایی کدگذاری شود.

- میزان اطلاعات یک دنباله به طول n (با الفبایی شامل m نماد) با فرض مستقل بودن و یکسان بودن توزیع نمادها

$$H(\mathbf{x}^n) = nH(x)$$

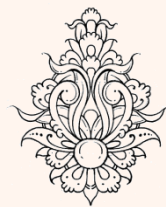
- اثبات:

$$H(\mathbf{x}^n) = - \sum_{i_1=1}^m \sum_{i_2=1}^m \cdots \sum_{i_n=1}^m P(a_{i_1}, a_{i_2}, \dots, a_{i_n}) \log [P(a_{i_1}, a_{i_2}, \dots, a_{i_n})]$$

- با در نظر گرفتن iid بودن منبع:

$$H(\mathbf{x}^n) = - \sum_{i_1=1}^m \sum_{i_2=1}^m \cdots \sum_{i_n=1}^m P(a_{i_1})P(a_{i_2}) \cdots P(a_{i_n}) \log [P(a_{i_1}, a_{i_2}, \dots, a_{i_n})]$$

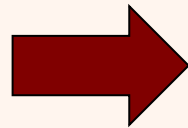
$$H(\mathbf{x}^n) = - \sum_{i_1=1}^m \sum_{i_2=1}^m \cdots \sum_{i_n=1}^m P(a_{i_1})P(a_{i_2}) \cdots P(a_{i_n}) \sum_{j=1}^n \log P(a_{i_j})$$

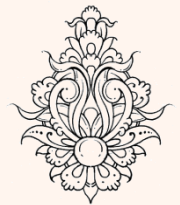
$$H(\mathbf{x}^n) = -\sum_{i_1=1}^m \sum_{i_2=1}^m \cdots \sum_{i_n=1}^m P(a_{i_1})P(a_{i_2}) \cdots P(a_{i_n}) \sum_{j=1}^n \log P(a_{i_j})$$

$$\begin{aligned}
 H(\mathbf{x}^n) &= -\sum_{i_1=1}^m P(a_{i_1}) \log P(a_{i_1}) \left\{ \sum_{i_2=1}^m \cdots \sum_{i_n=1}^m P(a_{i_2}) \cdots P(a_{i_n}) \right\} \\
 &\quad - \sum_{i_2=1}^m P(a_{i_2}) \log P(a_{i_2}) \left\{ \sum_{i_1=1}^m \sum_{i_3=1}^m \cdots \sum_{i_n=1}^m P(a_{i_1}) P(a_{i_2}) \cdots P(a_{i_n}) \right\} \\
 &\quad \vdots \\
 &\quad - \sum_{i_n=1}^m P(a_{i_n}) \log P(a_{i_n}) \left\{ \sum_{i_1=1}^m \sum_{i_3=1}^m \cdots \sum_{i_{n-1}=1}^m P(a_{i_1}) P(a_{i_2}) \cdots P(a_{i_{n-1}}) \right\}
 \end{aligned}$$

برابر با یکی

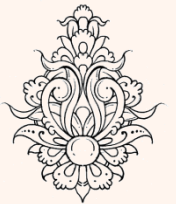

$$H(\mathbf{x}^n) = nH(x)$$

پیاده‌سازی کد Huffman

- کدگذاری به سادگی و با کمک یک «جدول مراجعه» انجام می‌شود.
- کدگذاری، با چنین شیوه‌ای به یک جدول بزرگ احتیاج خواهد داشت.
 - متناسب با بزرگ‌ترین کلمه کد
- می‌توان از ساختار درخت دودیی استفاده کرد.
 - پیمایش درخت زمان‌بر است
- معمولاً از ترکیب این دو استفاده می‌شود.

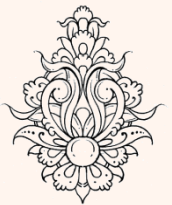

سایر شیوه‌های کدگذاری (ادامه...)

- در صورتی که مشخصات آماری نمادها در طول زمان تغییر کند، استفاده از کدگذاری وفقی Huffman پیشنهاد می‌شود.

Adaptive Huffman Coding

- به علت حجم محاسبات بالا که در مورد استفاده قرار می‌گیرد.

Unary coding

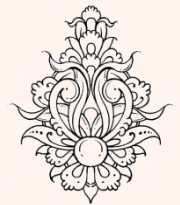
• این شیوهی کدگذاری برای اعداد طبیعی پیشنهاد شده است:

– برای کد کردن عدد n ، به تعداد n عدد یک و در پایان صفر قرار می‌دهیم.

– در صورتی که $p(n) = 1/2^{n+1}$ این شیوه بهینه است. (معادل Huffman)

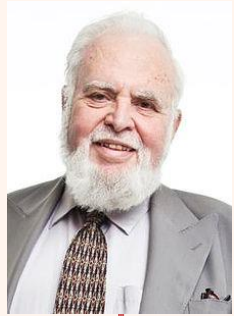
– با وجود این که تابع احتمال فوق در مورد محدودی بهینه است، اما پیاده‌سازی آن بسیار ساده است.

n	Unary code
0	0
1	10
2	110
3	1110
4	11110
5	111110

کدگذاری Golomb

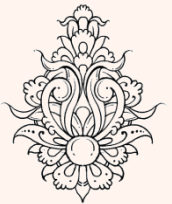
با پارامتر m

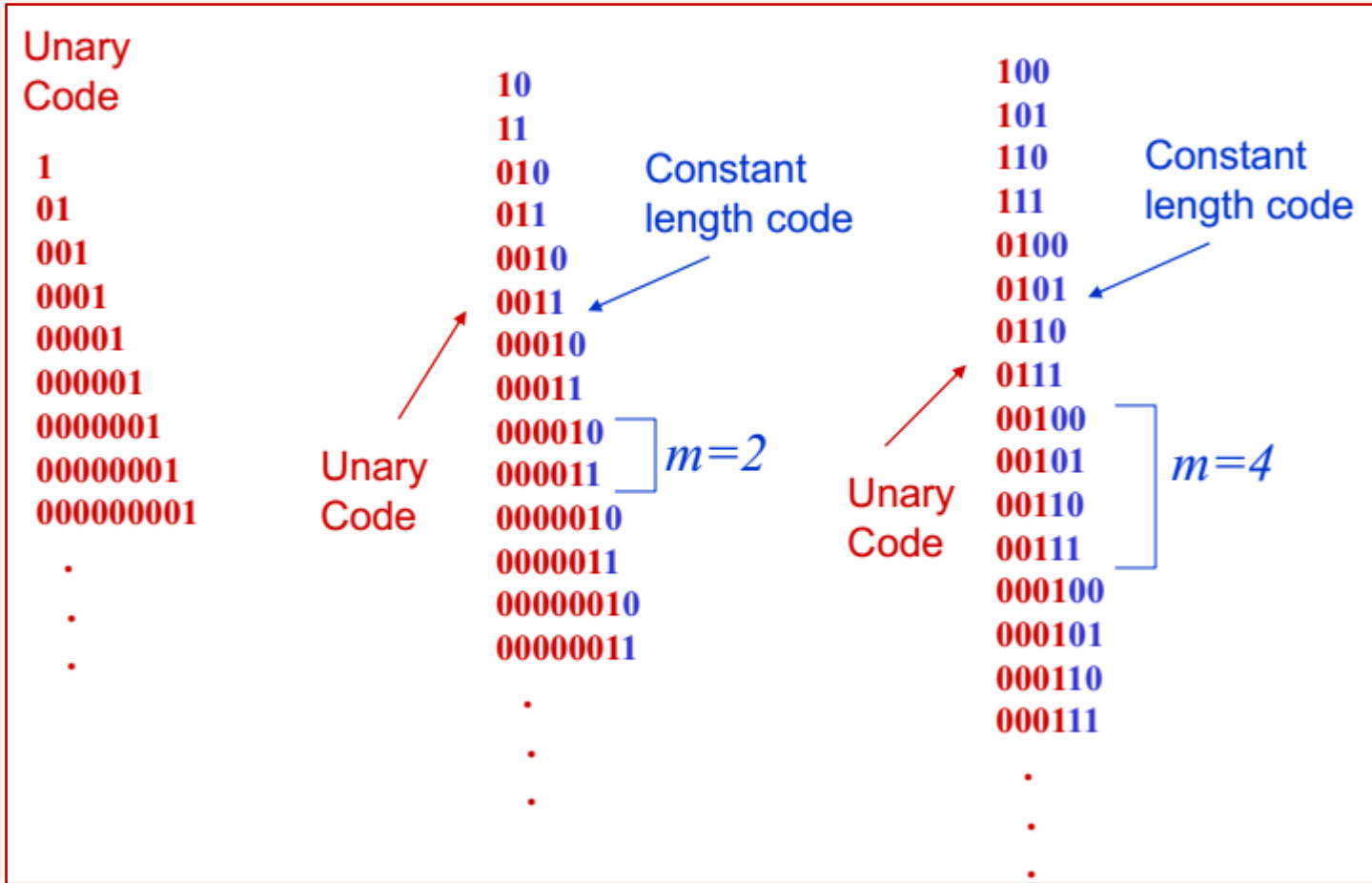
- ابتدا خارج قسمت و باقیمانده نسبت به m محاسبه می‌شود:

$$q = \left\lfloor \frac{n}{m} \right\rfloor \quad r = n - qm$$

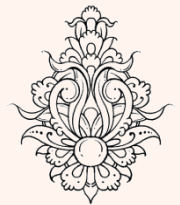
- q (خارج قسمت)، با استفاده از کدهای unary کد می‌شوند.
- باقیمانده‌ها در بازه‌ی 0 تا $m-1$ قرار دارد.
- در صورتی که m توانی از ۲ باشد، می‌توان از کدهای دودویی استفاده کرد.

مثال

Bernd Girod: EE398A Image and Video Compression

به صورت مشابه می‌توان کدها را به صورت معکوس هم تعریف کرد.

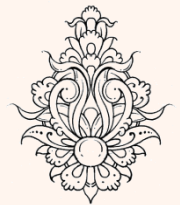
Truncated binary encoding

در غیر این صورت از Truncated binary encoding استفاده می‌شود.

در این حالت هدف کدگذاری m نماد است. چنانچه m توانی از ۲ می‌بود و از کدگذاری دودویی معمولی استفاده می‌شد، به $\log_2 m$ بیت نیاز می‌بود. در این حالت که $2^n < m < 2^{n+1}$ برای $2^{n+1} - m$ نماد اول از n بیت و برای مابقی نمادها از $n+1$ بیت استفاده شود.

truncated binary encoding for numbers from 0 to 5

0	00	4	110
1	01	5	111
2	100		
3	101		

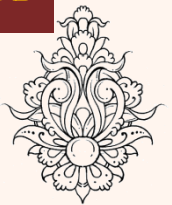

Truncated binary encoding

- این شیوه برای نمادهایی که توزیع یکنواخت دارند، مناسب است.
- نمادهای بزرگ‌تر (از نظر الفبایی) با رشته‌ی بزرگ‌تر کد می‌شود.
- هیچ کد n بیتی پیشوند کد $n+1$ بیتی نیست.

تمرین: برای $m=5$ کلمه کدها را به دست آورید.

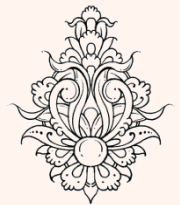
0	00
1	01
2	10
3	110
4	111

مثال-کدگذاری Golomb

$m=5$

n	q	r	Codeword	n	q	r	Codeword
0	0	0	000	08	1	3	10110
1	0	1	001	09	1	4	10111
2	0	2	010	10	2	0	11000
3	0	3	0110	11	2	1	11001
4	0	4	0111	12	2	2	11010
5	1	0	1000	13	2	3	110110
6	1	1	1001	14	2	4	110111
7	1	2	1010	15	3	0	111000

الفبای نامتوازن

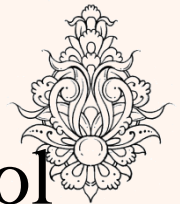
- در مواردی که با الفبایی سروکار داریم که در آن حروف دارای احتمال وقوع نامتوازن هستند:

α_i	Prob.	Code word
α_1	0.95	0
α_2	0.02	10
α_3	0.03	11

$$Ent = 0.335$$

$$\text{Average Bit Rate} = 0.95 \times 1 + 0.05 \times 2 = 1.05 \text{ bits/symbol}$$

نرخ بیت بیش از دو برابر بیشتر از مدی که آنتروپی تعیین کرده

کدگذاری دنباله‌ای از نمادها

Letter	Probability	Code
a_1a_1	0.9025	0
a_1a_2	0.0190	111
a_1a_3	0.0285	100
a_2a_1	0.0190	1101
a_2a_2	0.0004	110011
a_2a_3	0.0006	110001
a_3a_1	0.0285	101
a_3a_2	0.0006	110010
a_3a_3	0.0009	110000

Average Bit Rate=0.611 bits/symbols

با ادامه دادن همین روند (بلوک‌های هشت‌تایی) به حداقل نرخ بیت نزدیک خواهیم شد. در این صورت جدولی بزرگ خواهیم داشت (۶۵۶۱).

- به حجم حافظه‌ی بالایی نیاز است که در بسیاری از کاربردها عملی نیست.
- کدگذاری هزینه‌ی مناسباتی بالایی دارد.
- در صورتی که احتمال رخداد نمادها تغییر کند، اثر آن بر روی کارایی بالا خواهد بود.

کدگذاری دنباله‌ای از نمادها (ادامه...)

تولید یک کلمه کد برای گروهی از نمادها منجر به افزایش کارایی می‌شود.

پیاده‌سازی Huffman در چنین حالتی دشوار است. چرا که باید برای همه‌ی ترکیب‌های نمادها معادل کد آن را در اختیار داشت. رشد تعداد کلمه کدها با گروه نمادها نمایی خواهد بود.

کدهای مناسب‌تری راهی است که بتوان مجموعه‌ای از نمادها برچسب زد بدون این که نیاز باشد برای همه‌ی ترکیب‌های ممکن برچسب تهیه کرد.

- برای اولین بار در مقاله‌ی معروف Shannon استفاده از تابع توزیع تجمعی مطرح شد.
- اولین بار توسط Elias مطرح شد، هرچند این مطلب را منتشر نکرد.
- در کتاب Abramson این مسأله آورده شد.
- به شیوه‌ی کنونی به صورت جداگانه توسط Pasco و Rissanen کشف شد.
- در این شیوه به جای اختصاص کلمه‌کد برای هر نماد، به هر دنباله از نمادها یک **برچسب** نسبت داده می‌شود.

۱۹۴۸

۱۹۶۳

۱۹۷۴

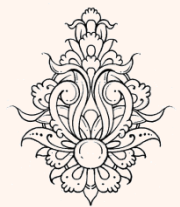
فرآیند کدگذاری

- به هر دنباله‌ای از نمادها باید یک «برچسب یکتا» نسبت داده شود.
- این برچسب یک عدد در بازه‌ی $(0,1)$ است.
- برای محاسبه‌ی این برچسب از **تابع توزیع تجمعی** (cdf) استفاده می‌شود.
- در این روش کل نمادهای موجود در نظر گرفته می‌شود و بر حسب احتمال وقوع به بازه‌ی $[0, 1]$ تقسیم می‌شود.

$$A = \{a_0, a_1, \dots, a_{M-1}\}$$

$$P(X = i) = P(a_i) = \rho_i \quad \text{probability density function}$$

$$F_X(i) = \sum_{k=1}^i \rho_k \quad \text{cumulative density function}$$

فرآیند کدگذاری (ادامه...)

arithmetic coding is a practical way of implementing entropy coding

- فرض کنید M نماد با احتمال وقوع ρ_i برای هر یک وجود دارد.

- در این صورت بازه $[0, 1]$ را می‌توان به صورت زیر تقسیم نمود:

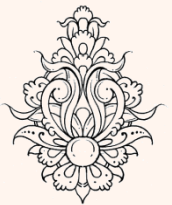
$$[0, \rho_1, \rho_1 + \rho_2, \dots, \sum_{i=1}^{M-1} \rho_i, 1]$$

- در این صورت نماد k -ام در محدوده زیر قرار دارد:

$$\left(\sum_{i=1}^{k-1} \rho_i, \sum_{i=1}^k \rho_i \right)$$

$$(F_X(k-1), F_X(k))$$

مثال ۱

- فرض کنید دنباله‌ای از نمادها به صورت زیر در دست باشد و بخواهیم از این روش کد گردد:

aab

امتثال وقوع

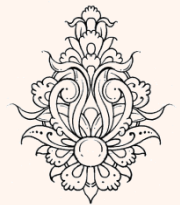
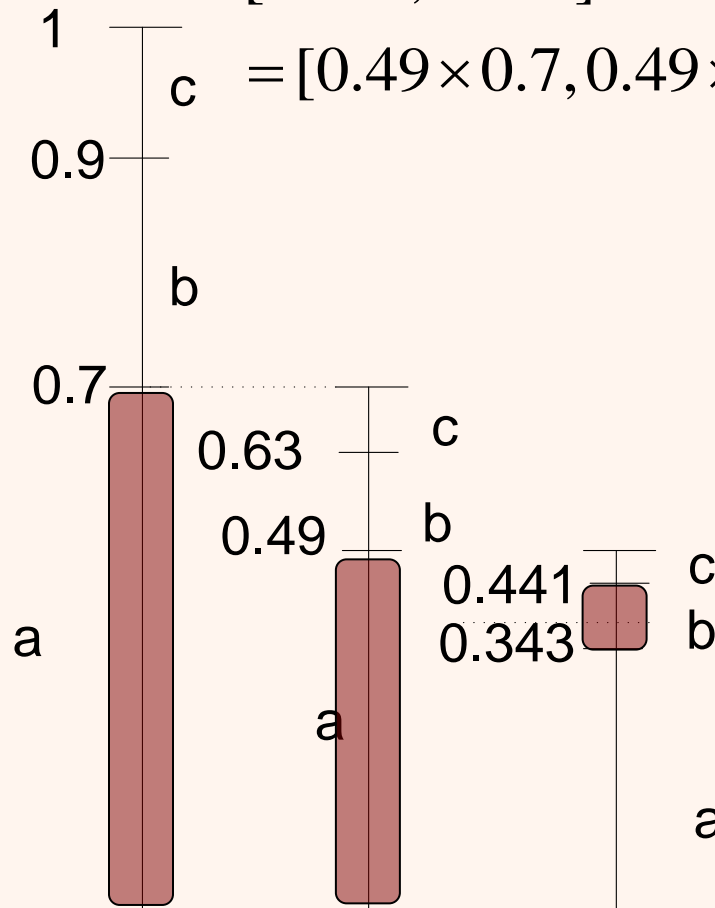
$a \rightarrow 0.7$

$b \rightarrow 0.2$

$c \rightarrow 0.1$

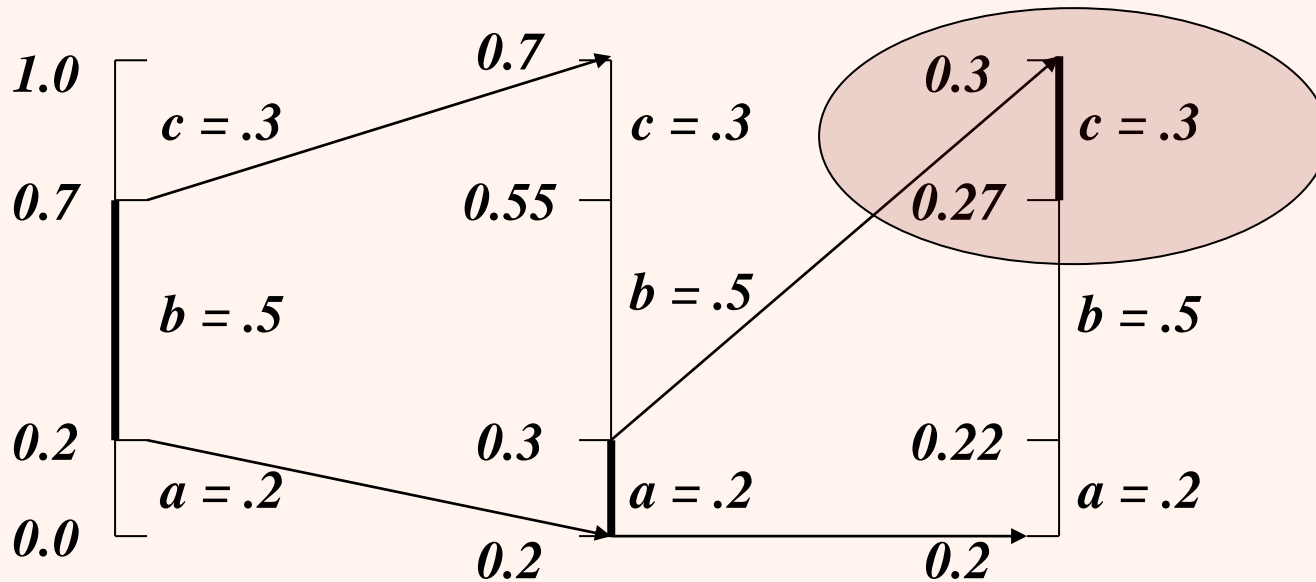
$[0.343, 0.441]$

$$c = [0.49 \times 0.7, 0.49 \times 0.7 + 0.49 \times 0.2]$$

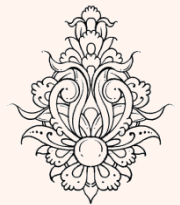

مثال ۲

کدگذاری رشته: bac

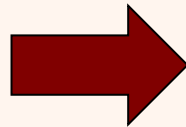
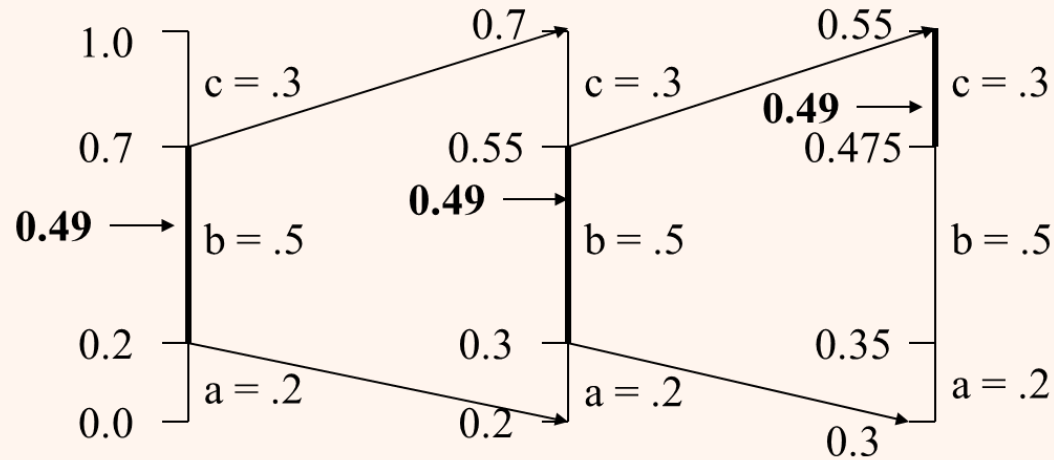
محدوده‌ی نهایی $[0.27, 0.3)$

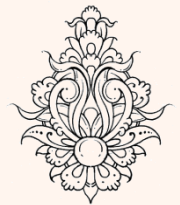
محدوده‌ی به دست آمده برای هر جمله یکتا، به صورت *non overlapped* خواهد بود برای بازگشایی کد نیز از این خاصیت استفاده می‌شود.

کدگشایی-مثال

کدگشایی عدد ۰.۴۹ برای جریان داده با طول ۳

bbc.

فرآیند کدگذاری (ادامه...)

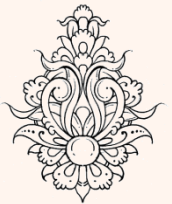
- هر نقطه‌ای از این بازه را می‌توان به عنوان برچسب یکتا در نظر گرفت.
- نقطه‌ی میانی این بازه می‌تواند انتخاب مناسبی باشد.
- برای یک نماد، این عدد را می‌توان به صورت زیر در نظر گرفت:

$$\begin{aligned}\bar{T}_X(a_i) &= \sum_{k=1}^{i-1} P(X = k) + \frac{1}{2}P(X = i) \\ &= F_X(i - 1) + \frac{1}{2}P(X = i)\end{aligned}$$

- و برای دنباله‌ای به طول m

$$\bar{T}_X^{(m)}(\mathbf{x}_i) = \sum_{\mathbf{y} < \mathbf{x}_i} P(\mathbf{y}) + \frac{1}{2}P(\mathbf{x}_i)$$

داده‌ها به صورت الفبایی مرتب شده‌اند

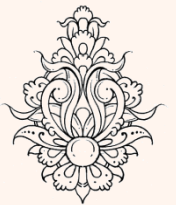
مثال

- در صورتی که الفبا شامل شش نشانه با احتمال یکسان باشد، خواهیم داشت:

$$\bar{T}_X(2) = P(X = 1) + \frac{1}{2}P(X = 2) = \frac{1}{6} + \frac{1}{12} = 0.25$$

$$\bar{T}_X(5) = \sum_{k=1}^4 P(X = k) + \frac{1}{2}P(X = 5) = 0.75$$

$$\begin{aligned}\bar{T}_X(13) &= P(x = 11) + P(x = 12) + 1/2P(x = 13) \\ &= 1/36 + 1/36 + 1/2(1/36) \\ &= 5/72\end{aligned}$$

محاسبه‌ی برچسب

- برای هر دنباله باید کران پایین و بالای بازه را مشخص کرد.

– برای نماد اول

$$(l^{(1)}, u^{(1)}) = (F_X(x_1 - 1), F_X(x_1))$$

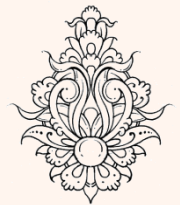
و برای سایر نمادها:

$$l^{(n)} = l^{(n-1)} + (u^{(n-1)} - l^{(n-1)})F_X(x_n - 1)$$

$$u^{(n)} = l^{(n-1)} + (u^{(n-1)} - l^{(n-1)})F_X(x_n)$$

و در نهایت نقطه‌ی میانی:

$$\bar{T}_X(\mathbf{x}) = \frac{u^{(n)} + l^{(n)}}{2}$$

برای کدگذاری تنها تابع توزیع تجمعی مورد نیاز است.

مثال

• الفبای زیر را در نظر بگیرید:

$$A = \{a_1, a_2, a_3\}$$

$$P(a_1) = 0.8 \quad P(a_2) = 0.02 \quad P(a_3) = 0.18$$

هدف کد کردن دنباله‌ی 1 3 2 1

$$F_X(k) = 0, \quad k \leq 0, \quad F_X(1) = 0.8, \quad F_X(2) = 0.82, \quad F_X(3) = 1$$

$$l^{(1)} = 0 + (1 - 0)0 = 0 \quad l^{(2)} = 0 + (0.8 - 0)F_X(2) = 0.8 \times 0.82 = 0.656$$

$$u^{(1)} = 0 + (1 - 0)(0.8) = 0.8 \quad u^{(2)} = 0 + (0.8 - 0)F_X(3) = 0.8 \times 1.0 = 0.8$$

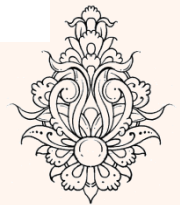
$$l^{(3)} = 0.656 + (0.8 - 0.656)F_X(1) = 0.656 + 0.144 \times 0.8 = 0.7712$$

$$u^{(3)} = 0.656 + (0.8 - 0.656)F_X(2) = 0.656 + 0.144 \times 0.82 = 0.77408$$

$$l^{(4)} = 0.7712 + (0.77408 - 0.7712)F_X(0) = 0.7712 + 0.00288 \times 0.0 = 0.7712$$

$$u^{(4)} = 0.7712 + (0.77408 - 0.1152)F_X(1) = 0.7712 + 0.00288 \times 0.8 = 0.773504$$

$$\bar{T}_X(1321) = \frac{0.7712 + 0.773504}{2} = 0.772352$$

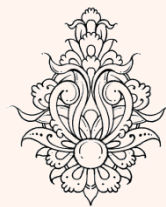

تولید کد دودویی

- هدف یافتن یک کد دودویی یکتا به روشی کاراست.
- در برخی موارد تعداد ارقام برچسب به دست آمده، بی‌شمار است.
- چنان چه $p(\mathbf{x})$ احتمال رخداد یک دنباله از نمادها باشد. طول معادل دودویی آن از رابطه‌ی زیر به دست می‌آید:

$$l(\mathbf{x}) = \left\lceil \log_2 \left(\frac{1}{p(\mathbf{x})} \right) \right\rceil + 1$$

- می‌توان نشان داد پس از این نوع نمایش کد یکتا و قابل کدگشایی است.

مثال

$$A = \{a_1, a_2, a_3, a_4\}$$

$$P(a_1) = \frac{1}{2}, \quad P(a_2) = \frac{1}{4}, \quad P(a_3) = \frac{1}{8}, \quad P(a_4) = \frac{1}{8}$$

Symbol	F_X	\bar{T}_X	In Binary	$\lceil \log \frac{1}{P(x)} \rceil + 1$	Code
1	.500	.2500	.0100	2	01
2	.750	.6250	.1010	3	101
3	.875	.8125	.1101	4	1101
4	1.000	.9375	.1111	4	1111

یکتایی کد محاسباتی

- برچسب به دست آمده با طول $l(\mathbf{x})$ بریده شود.

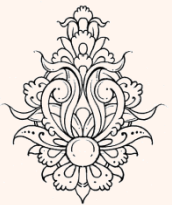
$$T_X(\mathbf{x}) \rightarrow \lfloor T_X(\mathbf{x}) \rfloor_{l(\mathbf{x})}$$

- در این صورت $\lfloor T_X(x) \rfloor_{l(x)}$ نیز یکتاست.

- باید ثابت کنیم:

$$F_X(\mathbf{x}-1) < \lfloor T_X(\mathbf{x}) \rfloor_{l(x)} < F_X(\mathbf{x})$$

- درستی بخش راست این نامساوی واضح است!

یکتایی کد محاسباتی

$$F_X(\mathbf{x}-1) < \lfloor T_X(\mathbf{x}) \rfloor_{l(\mathbf{x})}$$

$$0 \leq T_X(\mathbf{x}) - \lfloor T_X(\mathbf{x}) \rfloor_{l(\mathbf{x})} < \frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}}$$

$$\lfloor T_X(\mathbf{x}) \rfloor_{l(\mathbf{x})} > T_X(\mathbf{x}) - \frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}}$$

$$\frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}} = \frac{1}{2^{\lceil \log_2 \left(\frac{1}{p(\mathbf{x})} \right) \rceil + 1}}$$

$$< \frac{1}{2^{\log_2 \left(\frac{1}{p(\mathbf{x})} \right) + 1}} = \frac{P(\mathbf{x})}{2}$$

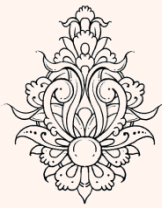
$$T_X(x) - F_X(\mathbf{x}-1) > \frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}}$$

$$\frac{P(\mathbf{x})}{2} = T_X(\mathbf{x}) - F_X(\mathbf{x}-1)$$

$$T_X(\mathbf{x}) = F_X(\mathbf{x}-1) + \frac{P(\mathbf{x})}{2}$$

$$F_X(\mathbf{x}-1) < T_X(\mathbf{x}) - \frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}}$$

$$F_X(\mathbf{x}-1) < \lfloor T_X(\mathbf{x}) \rfloor_{l(\mathbf{x})}$$

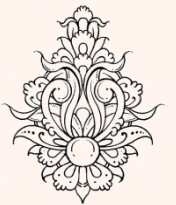

کد پیشوندی

• ثابت می‌شود که کد به دست آمده پیشوندی است:

– در صورتی که a یک عدد در بازه‌ی $[0,1)$ با نمایش دودویی $[b_1b_2\dots b_n]$ باشد، اگر عدد دیگری مانند b دارای پیشوند یکسان $[b_1b_2\dots b_n]$ با a باشد خواهیم داشت:

$$b \in [a, a + \frac{1}{2^n})$$

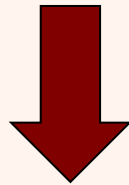

کد پیشوندی

می‌فهمیم ثابت کنیم که تمام کدهایی که پیشوند آن‌ها کد به دست آمده‌است در همین بازه قرار می‌گیرند.

$$F_X(\mathbf{x}-1) < \lfloor T_X(x) \rfloor_{l(x)} < F_X(\mathbf{x}) \quad \bullet \text{ می‌دانیم}$$

$$F_X(\mathbf{x}) - \lfloor T_X(x) \rfloor_{l(x)} > F_X(\mathbf{x}) - T_X(x) = \frac{P(x)}{2} > \frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}}$$

$$\frac{P(\mathbf{x})}{2} = T_X(x) - F_X(\mathbf{x}-1)$$

$$F_X(\mathbf{x}) - \lfloor T_X(x) \rfloor_{l(x)} > \frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}}$$

در نتیجه

$$\left[\lfloor T_X(x) \rfloor_{l(x)}, \lfloor T_X(x) \rfloor_{l(x)} + \frac{1}{2^{l(\mathbf{x})}} \right) \in [F_X(\mathbf{x}-1), F_X(\mathbf{x}))$$

کد به دست
آمده پیشوندی
است

کارایی کد محاسباتی

طول متوسط دنباله‌های کد شده به طول m

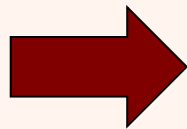
- پیش از به کارگیری کدهای محاسباتی باید میزان سودمندی آن‌ها را سنجید:

$$l_{A^{(m)}} = \sum P(\mathbf{x}) l(\mathbf{x})$$
$$= \sum P(\mathbf{x}) \left[\log \frac{1}{P(\mathbf{x})} \right] + 1$$

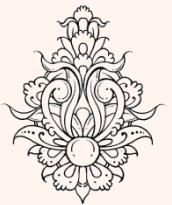
$$l(\mathbf{x}) = \left\lceil \log \frac{1}{P(\mathbf{x})} \right\rceil + 1$$

$$< \sum P(\mathbf{x}) \left[\log \frac{1}{P(\mathbf{x})} + 1 + 1 \right]$$

$$= \sum P(\mathbf{x}) \log \frac{1}{P(\mathbf{x})} + 2 \sum P(\mathbf{x})$$

$$l_{A^{(m)}} < H(\mathbf{x}^m) + 2$$

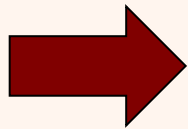
کارایی کد محاسباتی (ادامه...)

- با توجه به این که طول متوسط همواره از آنتروپی بزرگتر است، خواهیم داشت:

$$H(\mathbf{x}^m) < l_{A^{(m)}} < H(\mathbf{x}^m) + 2$$

- میزان متوسط نرخ بیت به ازای هر نماد:

$$l_A = \frac{l_{A^{(m)}}}{m}$$

$$\frac{H(\mathbf{x}^m)}{m} < l_A < \frac{H(\mathbf{x}^m) + 2}{m}$$

$$H(\mathbf{x}^m) = mH(x)$$

- در نتیجه

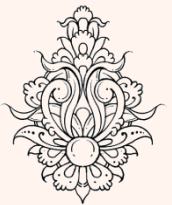
$$H(x) < l_A < H(x) + \frac{2}{m}$$

کدهای محاسباتی و فقی

Adaptive Arithmetic Coding

- در بسیاری از کاربردها تابع احتمال مشاهدهی نمادها (توزیع تجمعی) از پیش مشخص نیست.
 - در این حالت در ابتدا فرض می‌شود همه‌ی نمادها احتمال وقوع یکسان دارند.
 - با مشاهدهی هر نماد احتمال وقوع مربوط آن به روز شود.
 - این کار به طور همزمان در فرستنده و گیرنده به صورت مشابه انجام شود.

پیچیدگی کولموگروف

- در «نظریه الگوریتمی اطلاعات»، پیچیدگی کولموگروف یک رشته، کوتاه‌ترین قطعه‌ای برنامه‌ای است که می‌تواند آن رشته را تولید کند.
- یک رشته تصادفی محسوب می‌شود، چنانچه طول کدی که آن را تولید می‌کند از طول رشته بیشتر باشد: هیچ الگویی در رشته وجود نداشته باشد.
- این مفهوم در یک بازه‌ی زمانی توسط اشخاص مختلف و با دیدگاه‌های مختلف مطرح شد:
- Andrey Kolmogorov در زمینه احتمال کار می‌کرد.
- Ray Solomonoff در زمینه‌ی استنتاج استقرایی کار می‌کرد.
- تیغه اوکام ارتباط نزدیکی با پیچیدگی کولموگروف دارد.

